

นโยบายอัตราแลกเปลี่ยนของไทย พ.ศ. ๒๕๑๔ - ๒๕๒๑

นางสาว สมหญิง ภูษาธร

005324

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาเศรษฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๔

EXCHANGE RATE POLICY OF THAILAND 1971-1978

Miss Somying Phusathorn

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements

for the Degree of Master of Economics

Department of Economics

Graduate School

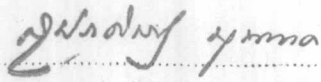
Chulalongkorn University

1981

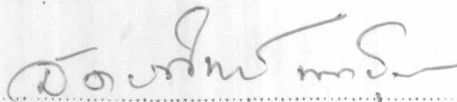
หัวข้อวิทยานิพนธ์   นโยบายอัตราแลกเปลี่ยนของไทย พ.ศ. ๒๕๑๔ - ๒๕๑๑
โดย   นางสาว สมหญิง ภูษาธร
ภาควิชา   เศรษฐศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ศรีวงศ์ สุมิตร

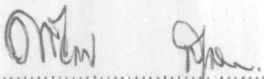

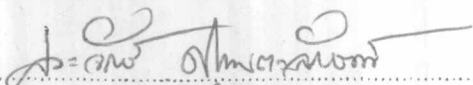
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

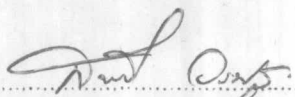

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุประสิทธิ์ บุญนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ฉัตรทิพย์ นาถสุภา)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ศรีวงศ์ สุมิตร)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ประจักษ์ สกุนตะลักษณะ)

..... กรรมการ
(อาจารย์สาธิตี วรบัณฑิต)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์   นโยบายอัตราแลกเปลี่ยนของไทย พ.ศ. ๒๕๑๔ - ๒๕๒๑
ชื่อนิสิต   นางสาว สมหญิง ภูษาธร
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ศรีวงศ์ สุมิตร
ภาควิชา   เศรษฐศาสตร์
ปีการศึกษา   ๒๕๒๓

บทคัดย่อ

ระบบการเงินระหว่างประเทศเป็นสถาบันสำคัญที่ช่วย เอื้ออำนวยต่อความเจริญก้าวหน้าของระบบเศรษฐกิจในโลกปัจจุบัน อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญของการจัดการให้ระบบการเงินระหว่างประเทศดำเนินไป ได้ด้วยดี ฉะนั้นทุกประเทศในโลกจึงให้ความสำคัญต่อนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา ต่างประเทศเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งพยายามที่จะให้นโยบายนี้ดำเนินไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจของประเทศและของโลก

ระบบการเงินระหว่างประเทศของไทยนั้น เมื่อแรกเริ่มอยู่ภายใต้ระบบมาตรฐานเงิน ต่อมาได้เปลี่ยนมาใช้มาตรฐานทองคำตามระบบการเงินของประเทศต่าง ๆ ในยุโรป ในสมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๑ อังกฤษเป็นประเทศที่มีอิทธิพลในด้านกา รเมืองและการเศรษฐกิจแผ่ขยายครอบคลุมไปทั่วโลก เงินบาทของไทยได้ผูกค่าไว้กับ เงินปอนด์สเตอร์ลิง โดยอัตราแลกเปลี่ยนของเงินบาทนั้นอยู่ในสภาพที่มั่นคง และมี เสถียรภาพดีมากเป็นระยะเวลาานาน จนกระทั่งถึงสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ เมื่อเกิด สงครามมหาเอเซียบูรพาขึ้น สถานการณ์ของสงครามได้บังคับให้เงินบาทต้องผูกค่าไว้ กับเงินเยนญี่ปุ่นภายใต้เงื่อนไขต่าง ๆ ที่ทำให้ประเทศไทยเสียเปรียบประเทศญี่ปุ่นเป็น อย่างมาก อัตราแลกเปลี่ยนของเงินบาทและภาวะเศรษฐกิจของไทย ถูกกระทบกระเทือนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในระยะเวลาเดียวกันนี้เองได้มีการจัดตั้งธนาคารแห่ง ประเทศไทยขึ้น เจ้าหน้าที่ทางการเงินตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของ

เสถียรภาพทางการเงินของประเทศ ได้มีการใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนหลายอัตรา และนโยบายการรักษาเสถียรภาพทางการเงินได้กลายเป็นหลักการดำเนินนโยบายทางการเงินและอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราของประเทศในระยะหลังสงคราม เป็นต้นมา

เมื่อได้มีการจัดตั้งกองทุนการเงินระหว่างประเทศขึ้น ประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิก ทำให้มีระบบการเงินแบบเดียวกันนานาประเทศทั้งหลาย คือระบบมาตรฐานปารีสหรืออเมริกาได้กลายเป็นประเทศมหาอำนาจของโลกแทนอังกฤษ เงินดอลลาร์สหรัฐฯ เป็นเงินตราสกุลหลักที่สำคัญที่สุด และถูกถือเป็นเงินสำรองระหว่างประเทศด้วย เงินบาทได้หันมาผูกค่าไว้กับเงินดอลลาร์สหรัฐฯ อัตราแลกเปลี่ยนของเงินบาทก็เป็นไปตามค่าของเงินดอลลาร์สหรัฐฯ วิกฤตการณ์ทางการเงินระหว่างประเทศของโลกระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๔ - ๒๕๑๖ มีสาเหตุสำคัญมาจากการที่สหรัฐฯ ประสบปัญหาดุลการชำระเงินขาดดุลเป็นจำนวนมาก ทำให้ต้องมีการลดค่าเงินถึง ๒ ครั้ง อัตราแลกเปลี่ยนของเงินสกุลต่าง ๆ ทั่วโลกถูกกระทบกระเทือน ได้มีการปรับค่าเงินสกุลต่าง ๆ ใหม่ สำหรับเงินบาทนั้นได้มีการเปลี่ยนแปลงค่าเสมอภาคเมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ถึง ๓ ครั้งในช่วงระยะเวลาดังกล่าว

ประสบการณ์ในเรื่องอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และนโยบายอัตราแลกเปลี่ยน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงวิกฤตการณ์ทางการเงินระหว่างประเทศ ได้ชี้ให้เห็นชัดเจนถึงความไม่มีเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยน จากการที่เอาเงินบาทไปผูกค่าไว้กับเงินตราสกุลใดสกุลหนึ่งเพียงสกุลเดียว ฉะนั้น นโยบายอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศควรจะมีคามยืดหยุ่นมากขึ้น ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้มีการเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนใหม่ โดยเลิกการผูกค่าเงินบาทไว้กับเงินดอลลาร์สหรัฐฯ เพียงสกุลเดียว แต่หันมาผูกค่ารวมกับกลุ่มเงินตราสำคัญ ๆ จำนวนหนึ่ง ในขณะเดียวกันธนาคารแห่งประเทศไทยก็ยังได้พยายามศึกษาและพิจารณาถึงนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนที่เหมาะสมมากขึ้นไปอีก จนกระทั่งได้นโยบายล่าสุดคือการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวัน ซึ่งเป็นนโยบายที่มีความยืดหยุ่นมากที่สุดเท่าที่มีมา นับว่าเหมาะสมกับสถานการณ์เศรษฐกิจและการเงินของประเทศและของโลกในปัจจุบันเป็นอย่างยิ่ง

Thesis Title   Exchange Rate Policy of Thailand 1971 - 1978
Name   Miss Somying Phusathorn
Thesis Advisor   Assistant Professor Sriwongse Sumitra
Department   Economics
Academic Year   1980

ABSTRACT

International Monetary System becomes nowadays an important institution for the progress of economic system. Foreign exchange rate is regarded as a significant tool in making the international monetary system more efficient. Every country in the world, therefore, pays much attention to the exchange rate policy and tries to push this policy in the proper action according to the economic conditions of the country and the world.

For Thailand, the international monetary system was first under the Silver Standard System, then the Gold Standard was used, following the monetary system of European countries. Before the World War I, England played the key role in the polity and economy. The value of Baht was then fixed with Pound Sterling and the condition of the exchange rate of Baht was then stable steady until the World War II. Because of the war, the value of Baht was dependent upon the Japanese Yen so much that the exchange rate of Baht and Thailand economy were in troubles.

Simultaneously, the Bank of Thailand was established, and monetary authorities realized her importance and stability of the nation. Multiple Exchange Rate System was used and the policy of maintaining monetary stability and the exchange rate became the principal measure.

When Thailand became the member of the International Monetary System in 1949, her monetary system has been the same as the other countries' - the Gold Exchange Standard. Replacing England, the United States became the power country in the world and her Dollar became the key currency, that is; it has been used as the International Reserve after the World War II. The value and the exchange rate of Baht were pegged to the U.S. Dollar. From 1971 - 1973, the balance of payment deficit of the United States created the international money crisis and she had to devalue her Dollar twice. The international exchange rate was changed and realigned. The par value of Baht, in comparison with the U.S. Dollar had undergone 3 realignments during the period of time.

The experiences gained and the policy used by Thailand especially during the international money crisis, indicated the instability of the exchange rate as a result of pegging the Baht value to the U.S. Dollar. In the broad sense, foreign exchange rate policy must be more flexible. The Bank of Thailand has adopted the new exchange rate system : fixing the Baht value with

the Basket of key currencies. At the same time she had studied for the more flexible policy till she found the latest one, that is; the Daily Exchange Rate Fixing, which suits the economic and monetary conditions of the country and the world at present very well.

กิติกรรมประกาศ

กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. นัทรทิพย์ นาถสุภา
รองศาสตราจารย์ ศรีวงศ์ สุมิตร อาจารย์ ดร. ประจักษ์ ศกุนตะลักษณ์ และ
อาจารย์สาลิณี วรบัณฑิต

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ฌ
รายการตารางประกอบ	ฉ
รายการรูปประกอบ	๗
บทที่	
๑ บทนำ	๑
ความนำ	๒
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๒
ขอบเขตและวิธีการศึกษา	๒
๒ ความเป็นมาของระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ	๓
ความนำ	๓
วิวัฒนาการของระบบการเงินระหว่างประเทศ	๔
ระบบมาตราทองคำ	๕
ระบบมาตราปรีวรรตทองคำ	๑๓
ระบบอัตราแลกเปลี่ยนเปลี่ยนแปลงเสรี	๑๔
การปฏิรูประบบการเงินระหว่างประเทศ	๒๒
๓ ความเป็นมาของระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศใน ประเทศไทย	๓๓
ความนำ	๓๓
ระบบอัตราแลกเปลี่ยนสมัยก่อนและระหว่างสงครามโลก ครั้งที่ ๒	๓๔

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ระบบอัตราแลกเปลี่ยนหลายอัตรา	๔๔
การกำหนดค่าเสมอภาคของเงินบาทกับเงินดอลลาร์สหรัฐฯ	๕๐
๔ วิฤตการณ์ทางการเงินระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๑๔-๒๕๑๖	๖๐
การลดค่าเงินบาทครั้งแรก ธันวาคม ๒๕๑๔	๖๔
การลดค่าเงินบาทครั้งที่สอง กุมภาพันธ์ ๒๕๑๖	๗๘
การเพิ่มค่าเงินบาท กรกฎาคม ๒๕๑๖	๑๐๒
๕ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของไทย พ.ศ. ๒๕๑๗-๒๕๒๑	๑๒๓
การใช้อัตราแลกเปลี่ยนโดยเทียบค่าเงินบาทกับค่ารวมของ กลุ่มเงินตราที่สำคัญ (Basket of Currencies)	๑๓๔
การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวัน	๑๔๒
๖ บทสรุปและข้อเสนอแนะ	๑๖๐
บรรณานุกรม	๑๗๔
ภาคผนวก	๑๗๔
ประวัติผู้เขียน	๑๙๕

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
๓.๑	อัตราแลกเปลี่ยนเงินปอนด์สเตอร์ลิงในตลาดเสรี พ.ศ. ๒๓๙๓ - ๒๕๑๓ และอัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ในตลาดเสรี พ.ศ. ๒๔๗๓ - ๒๕๑๓	๕๕
๓.๒	อัตราแลกเปลี่ยนทางการและอัตราแลกเปลี่ยนในตลาดเสรีภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนหลายอัตราระหว่าง พ.ศ. ๒๔๙๐-๒๔๙๘	๕๗
๓.๓	อัตราแลกเปลี่ยนโดยเฉลี่ยที่บังคับใช้สำหรับสินค้าส่งออก และนำเข้าประเภทต่าง ๆ ภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนหลายอัตราสำหรับเงินดอลลาร์สหรัฐฯ และปอนด์สเตอร์ลิง พ.ศ. ๒๔๙๓-๒๔๙๘	๕๘
๔.๑	การปรับค่าเงินของประเทศกลุ่มลิส	๖๘
๔.๒	มูลค่าสินค้าออก สินค้าเข้า ดุลการค้า และดุลการชำระเงินของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๓ - ๒๕๑๕	๗๓
๔.๓	หนี้คงค้าง ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๑๕	๗๕
๔.๔	อัตราแลกเปลี่ยนเปรียบเทียบของการลดค่าเงินดอลลาร์สหรัฐฯ พ.ศ. ๒๕๑๔	๗๖
๔.๕	อัตราส่วนของทุนสำรองระหว่างประเทศต่อการนำสินค้าเข้าของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๕ - ๒๕๑๖	๘๙
๔.๖	มูลค่าสินค้าออก สินค้าเข้า ดุลการค้าและดุลการชำระเงินของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๖ - ๒๕๒๑	๙๑
๔.๗	ค่าความยืดหยุ่นต่อราคาของอุปสงค์สินค้าเข้าและอุปทานสินค้าออกของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๖ - ๒๕๒๑	๙๓
๔.๘	โครงสร้างการนำเข้าของประเทศไทย แยกตามหมวด SITC พ.ศ. ๒๕๑๖ - ๒๕๒๑	๙๕

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๘	โครงสร้างการส่งออกของประเทศไทย แยกตามหมวด SITC พ.ศ. ๒๕๑๖ - ๒๕๒๑	๙๕
๔.๑๐	หนังสือค้าง ณ วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๖	๙๙
๔.๑๑	อัตราแลกเปลี่ยนเปรียบเทียบของการลดค่าเงินดอลลาร์สหรัฐฯ พ.ศ. ๒๕๑๖	๑๐๐
๔.๑๒	เงินสำรองระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๐๖ - ๒๕๑๘	๑๑๘
๔.๑๓	อัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ปอนด์สเตอร์ลิง มาร์คเยอรมัน และเยนญี่ปุ่น เฉลี่ยทั้งปีของธนาคารพาณิชย์ในตลาดกรุงเทพฯ พ.ศ. ๒๕๐๖ - ๒๕๑๓	๑๑๙
๔.๑๔	อัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ปอนด์สเตอร์ลิง มาร์คเยอรมัน และเยนญี่ปุ่น เฉลี่ยทั้งเดือนและเฉลี่ยทั้งปีของธนาคารพาณิชย์ใน ตลาดกรุงเทพฯ พ.ศ. ๒๕๑๔ - ๒๕๑๖	๑๒๐
๕.๑	อัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ปอนด์สเตอร์ลิง มาร์คเยอรมัน และเยนญี่ปุ่น เฉลี่ย ๓ เดือนและเฉลี่ยทั้งปี ของธนาคารพาณิชย์ใน ตลาดกรุงเทพฯ พ.ศ. ๒๕๑๗ - ๒๕๒๐	๑๔๙
๕.๒	อัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ปอนด์สเตอร์ลิง มาร์คเยอรมัน เยนญี่ปุ่น ดอลลาร์ฮ่องกง ดอลลาร์มาเลเซีย และดอลลาร์สิงคโปร์ เฉลี่ยทั้งเดือนและเฉลี่ยทั้งปี ของธนาคารพาณิชย์ในตลาดกรุงเทพฯ พ.ศ. ๒๕๒๑	๑๕๑
๕.๓	การปรับค่าในกลุ่มลอยตัวร่วมของเงินสกุลต่าง ๆ ในยุโรป พ.ศ. ๒๕๑๖ - ๒๕๒๑	๑๕๒
๕.๔	อัตราแลกเปลี่ยนเงินสกุลสำคัญเทียบกับดอลลาร์สหรัฐฯ เฉลี่ยราย- เดือนในตลาดลอนดอน พ.ศ. ๒๕๑๙ - ๒๕๒๑	๑๕๓
๕.๕	อัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ปอนด์สเตอร์ลิง มาร์คเยอรมัน เยนญี่ปุ่น ดอลลาร์ฮ่องกง ดอลลาร์มาเลเซีย และดอลลาร์สิงคโปร์ ของธนาคารพาณิชย์ในตลาดกรุงเทพฯ รายงานในเดือนพฤศจิกายน และธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๑	๑๕๖

รายการรูปประกอบ

รูปที่		หน้า
๑	อัตราแลกเปลี่ยนภายใต้ระบบมาตรฐานทองคำ.....	๗
๒	อัตราแลกเปลี่ยนภายใต้ระบบมาตรฐานปรีวรรตทองคำ.....	๑๕
๓	อัตราแลกเปลี่ยนภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนเปลี่ยนแปลงเสรี	๑๙
๔	แผนภาพระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบ Basket of Currencies	๑๔๐